



**RZECZPOSPOLITA POLSKA**  
**Rzecznik Praw Obywatelskich**

*Prof. dr Andrzej ZOLL*

00-090 Warszawa  
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00  
Fax 827 64 53

Warszawa, 1.07. 2003 r.

36119

RPO-445095-03-XI/GR

Pan Profesor  
Jacek Majchrowski  
Prezydent Krakowa

Szanowny Panie Prezydencie,

Z niepokojem słucham przekazywanych przez krakowskie media informacji o wstrzymaniu realizacji programu, stanowiącego wykonanie uchwały Rady Miasta Krakowa z 4 lipca 2001 r. w sprawie kierunków przekształceń organizacyjnych systemu opieki nad rodziną i dzieckiem.

Rzecznik Praw Obywatelskich od lat optuje za takimi właśnie przekształceniami. To one umożliwiają przekształcanie miejsc pobytu dzieci pozbawionych stale lub czasowo opieki rodzicielskiej w środowiska optymalne z punktu widzenia zabezpieczenia zarówno potrzeb rozwojowych dziecka, jak i praw dziecka. Obecny etap programu krakowskiego (likwidacja domu dziecka przy ul. Górali 16) jest tym ważniejszy, że dotyczy domu dziecka dla dzieci małych - na późniejszym psychicznym rozwoju tej właśnie grupy dzieci w ogromnym stopniu, jak pokazują badania, waży niemożność wytworzenia się więzi ze stałym opiekunem.

Podstawowe akty prawa międzynarodowego gwarantują prawo dziecka do życia w rodzinie (a subsydiarnie - prawo do dorastania w instytucjach typu rodzinnego). Rezolucje i rekomendacje Rady Europy dotyczące opieki nad dziećmi wskazują na potrzebę unikania umieszczania dzieci poza rodziną naturalną poprzez wcześniejsze zapewnienie rodzicom wszelkiej możliwej pomocy, a jeżeli umieszczenie takie jest niezbędne - to na czas możliwie jak najkrótszy, w małych instytucjach opiekuńczych typu rodzinnego.

Podobne wnioski płyną z cyklicznych wizyt, jakie przeprowadzałem z pracownikami mojego biura w celu zbadania stanu przestrzegania praw wychowanków placówek opieki całodobowej. Wady systemowe związane z funkcjonowaniem placówek typu zakładowego, co wielokrotnie sygnalizowałem właściwym ministrom, nie poddają się korektom. Wychowanie w nich związane jest z ograniczeniami w zakresie realizacji praw dziecka i jego podstawowych potrzeb (także - z tworzeniem potrzeb nienaturalnych). Ich efektem są trudności z przygotowaniem kolejnych rzesz wychowanków do samodzielnego, dorosłego życia. W tych - sztucznych - środowiskach z natury rzeczy musi być ono gorsze, niż w instytucjach rodzinopodobnych.

Sygnalizując powyższe Panu Prezydentowi w oparciu o art. 16 ust. 1 oraz 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147), uprzejmie informuję również o wizycie w Krakowie planowanej w najbliższym czasie przez pracowników mojego Biura. Jej tematyczny zakres dotyczył będzie wymienionych problemów.

Będę zobowiązany za stanowisko w sprawie.

Z wyrazami szacunku

/-/